

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánkozásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Deczember 17.

12. szám.

Az erdészeti altiszt a társadalomban.

(Folytatás)

Érdekes és felette tanulságos a „Magyar Erdész” itt tárgyalt cikkének az ezután következő része, mely kizárólag az erdészeti altiszt személyzet dolgaival, különösen pedig azzal foglalkozik, hogy milyenné szeretné nevelni ezt a testületet s mikép lehetne ezt legjobban elérni; ennek kapcsán kiterjeszkedik továbbá arra is, hogy miként lehetne megosztai a műszaki teendőket és a tulajdonképpeni erdőőrzést.

Cikkisorozatunk további folyamán a magunk szempontjából ezekre a kérdésekre is ki kelletvén terjeszkednünk, a következő tárgyalásunk könnyebb megérthetése, de meg minden félreértés kikerülése végett az igen tisztelt lapotársunk cikkének ezt a részét — egyes lényegtelen s az előzmények ismerete nélkül amúgy sem igen érthető hivatkozások elhagyásával — egész terjedelmében átvesszük.

Azt mondja a kérdéses cikk, hogy:

„A törvény életbelépésekor s néhány évig később is, midőn a szükség kényszere folytán csak így jutottunk elegendő diplomás erdőőr-höz, akkor helyén volt ama intézkedés, de ma, mikor már a szakiskolákból így is annyi ember kerül ki, hogy azoknak sincs biztosítva megélhetésük, igazán vétkezünk, ha továbbra is megengedjük, hogy a mindenféle cselekedet-

brancsból irni, olvasni alig tudók a szakvizsgázottak kenyerét elhalászsák. Ne a tömeggel akarjunk imponálni, hanem neveljünk kevesebb, de képzetebb altisztikart s dotáljuk azokat aztán érdemük szerint.

Sok panaszt hallottam arra nézve is, hogy az erdőőri szakiskoláinkból kikerülő atisztek sem felelnek meg az irántuk támasztott folyton növekvő igényeknek. Eszemben sincs azért az ott működő szaktanárokat megszólalni; én a hibát szervezésben találok. Igen kevés előképzettséget kívánunk most a belépőktől s a 2 év bizony nem elég arra, hogy ilyen előképzetség mellet belőlük a kezelő erdőtiszt mellé alkalmas segéderőket neveljünk, pedig a törvény 22 §-a szerint a kisebb terjedelmű vagy értékű erdők szakszerű kezelésére is alkalmasoknak kellene lenniök.

Nézetem szerint ha három erdőőri szakiskolát megfelelően rekonstruálunk s a belépőktől megkívánjuk az előképzetség magasabb fokát, teszem azt 4 vagy 5 gimn. avagy ugyanannyi reáliskola elvégzését s valamely a 17. § alá tartozó erdőbirtokon eltöltött egy évi előpraxist; akkor, ha a jelenlegi tananyagot kibővítjük s az három éven adatik elő, csakugyan olyan képzett altisztikart nevelünk, mely azután a műszakiségdszemélyzetnévére méltán reá fog szolgálni.

Ebből a 3 intézetből nyerné jövőre az állam s a többi 17. § alá tartozó erdőbirtokos az altisztikart, míg a 4-ik szakiskolának

tanfolyamát 4 évre tervezném s abba ugyanazon előképzettségű olyan altiszteket neveltetnénk a fontosabb mezőgazdasági tantárgyak előadásával, akik a kisebb, esetleg a nagyobb magánerdőbirtokosok igényeinek is megfelelők lennének s akik a mezőgazdasági teendők végzésében is elég jártasok. Azért lenne az ottani kurzus 4 év. Természetesen, hogy az ezen iskolákból kikerülendő egyének jobb dotációban részesítették, mint az eddigiek s a kezelési költség még sem szaporodna, mert amit eddig reábiztunk két emberre, ilyen képzettség mellett elvégezhetné egy is.

Ilyen szervezés által a magánerdőbirtokokon is segítve lenne, kik most, értem különösen főurainkat: idegenből importálják a német és cseh középiskolás erdészeket.

Én így vélném a hazai viszonyoknak legmegfelelőbbben ezt a kérdést megoldani, nem erdőtisztai középiskola felállításával, hanem igenis magasabb nivón álló erdészeti altisztai kar nevelése által.

A 17. § alá tartozó birtokoknál szerepeljenek, a mint már említettem is, a rekonstruált iskola végbizonyítványával ellátott hallgatói altisztai minőségben. Hogy pedig végre a címkérdés is rendezve legyen, nevezzük el az így nevelt altiszteket minden habozás nélkül erdészeknek s az előmenetelük csupán a fizetés emelésben álljon az edésczim megtartása mellett.

A szorosán vett erdőőrzést pedig, józan életű és eszü, fedhetlen előéletű bátorlelkű,

egészséges, lehetőleg katonaviselt paraszt-emberekre bízám, minőket bármely községben találhatni s az őket leginkább megillető erdőőr névvel illetném. Kvalifikációhoz nem kötném állásukat, legfeljebb az írás és olvasásban jártasoknak adnék előnyt.

A segédszemélyzet így meg különböztetve lévén, az a kérdés merül fel, ha új altisztek erdész címhez jutnak, mi történjen a felsőbb iskolát végzett erdőtisztekkel?

Ezekben közöltük volna tehát a Magyar Erdész cikkének mindazokat a részeket, melyek az erdészeti altisztai személyzetet közelebbről vagy talán nagyon is közelről érintik s most rajtunk a sor, hogy ezekkel szemben kifejtjük a mi álláspontunkat s hozzászóljunk nem csak ahhoz, hogy milyennek képzeljük mi az ideális erdészeti altisztet s milyen nevelésben óhajtanók mi azt iskoláztatni és nevelni, hanem ahhoz is, hogy milyen legyen azután az ilyen minta altiszt szolgálati köre, javadal-mazása és hogy milyen állást kellene neki elfoglálnia a társadalomban. Az utóbbi kérdésnél természetesen nem mulaszthatjuk el rámutatni azokra az okokra is, melyek miatt erdészeti altisztjeink minden igyekezetük mellett sem tudnak a társadalmi téren állásukhoz és hivatásuk fontosságához mértten érvényesülni.

(Folytatás következik.)

A szénégető.

(A „Szászváros” után.)

A kiránduló sereg nőkkel és gyermekkel vegyest, vigan ugrándozott s ficáncolt előre a tisztás puha pázsitján. Gellérdi Miklós fiatal író s barátja Menyhért a szintén fiatal festő, meg az elhízott bankár Guzora Péter elmaradtak a társaságtól. A két fiatal a kitárult panorámában gyönyörködött, Guzora ur pedig az idáig szenvedett botorkázásokért akarván magát kárpótolni, egyetlen testével a buja füre omolt s vastag nyakát kezdte törölgetni.

— Gyönyörű, gyönyörűsége! álmodni sem lehetne ennél elragadóbb képet, szólalt meg egyszer a festő.

E pillanatban oda, balra nézett, hol a tisztás az erdőbe szögellik s hol fenyő és bükkfiatalok árnyéká-

ban egy kis csermely csacsogott az erdő közé, fölborzolván néha ruhájának patyolat fehérjét.

A háttérből, a tisztás szorulatán hatalmas füstfelleg gomolyodott az ég felé.

— Guzora ur, szólt Gellérdi, míg a festő lelke csak úgy itta a kilátás szépségeit, miféle füst lehet az ottan? Hogy szeretnék havasi pásztorral találkozni!

— Valami nyomorult szénégető lesz, felelt Guzora ur, vastag nyakát törölgetve.

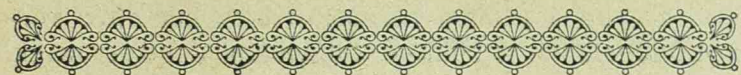
Gunyos mosoly lebbent végig az író ajkán s aztán festő barátjához fordult:

— Nem jössz megnézni a szénégetőt?

— Itt maradok . . . az az Guzora urral majd tovább megyünk. Gyönyörű képek ezek hallod! Bámulom, hogy már beteltél az élvezettel.

— Korántsem, csak hogy az ember még e szép kilátásnál is jobban érdekel. Szénégetőt sohase láttam!

Gellérdi balra tért s gyors léptekkel haladt a füst gomoly felé.

Összehasonlító kísérlet a vetésre használandó tölgymakknak téli eltartásáról.

(A „Magyar Erdész” után.)

A tölgymakknak átteleltetése igen fontos kérdés az erdészre, mert sokszor kényszerítenek a körülmények arra, hogy az őszen szedett makkot tavasszal vessük el. Így például akkor, ha egérkároktól kell tartanunk vagy pedig tartós esőzések az őszi vetést meg-
hiúsítják, kénytelenek vagyunk azt tavaszra halasztani. Németországban hosszú időn keresztül az Aleman-féle eltevési mód volt divatban, de mivel arra a tapasztalatra jöttek, hogy a kunyhóban való elrakás mellett a makk télen át rendesen igen kiszárad s a csirázáshoz szükséges vízmennyiséget locsolás által pótolni nem lehet, mind általánosabban terjed a szabadban való átteleltetés. Nálunk Magyarországon a Tomcsányi Gusztáv által tervezett állandó magtelelő kunyhóban szokták a makkot nagyobb mennyiségben télre eltenni, a hol azonban kevesebb makknak átteleltetéséről van szó, mely végett állandó, e célra használandó kunyhót építeni igen költséges, ajánlatos a szabadban való eltartáshoz folyamodni. A szabadban alkalmazott eljárások valamennyien megegyeznek abban, hogy a makkot a földön terítik el és egy takaróréteget alkalmaznak reá. Eltérés csak a hely és a fedőanyag megválasztásában van. Némelyek a csemetekertek megkavicsozott útjait választják az eltevésre, mely különösen alkalmas a víznek leszivárgására, míg mások a közelfekvő idősebb fenyőállabok belsejét a hol a légváltozás egyenletesebb, mint szabad téren. Ha itt a talaj igen agyagos s a víz csak nehezen szivárog át, akkor mesterséges úton akként segítenek rajta, hogy a makk alá megfelelő vastagságú szénport hintenek.

Némely vidéken, pl. a Harz-hegységben a *Spartium scoparium* jól kiszáritott és felaprózott galyait használják alsó rétegnek, miután azt tapasztalták, hogy az teljesen egérmentes. Az eltevésnél a makk rendesen 10 cm. vastagságban hintetik el, melyre azután száraz lombot tesznek s hogy azt a szél ne hordja, zöld fenyőgalyakkal borítják be, melyre aztán legajánlatosabb még egy réteg szénport hinteni. Szükséges azonkívül még szelelőkről is gondoskodni, melyek legegyszerűbben merőlegeseo álló szalmakötegek behelyezésével állíthatnak elő. Nagyon fontosnak tartják a hibás makkot a gyűjtés után kiválogatni, a mi egyszerűen úgy történik, hogy a makkot egy nagyobb vízzel telt hordóba öntjük s a víz felszínén úszkáló hibás szemeket kiválogatjuk. Rothadásnak indult szemek különösen enyhe télen hamar megfertőzik az egészségeset is s azért nagyobb biztosíték okáért az eltenni való makkot bordeauxi keverékkel szokták megfecskenyezni. Az egerek elleni védekezés, magától értendő, egy esetben sem maradhat el. A máriabrunni kísérletezések után fedőanyagnak a közönséges mohát ajánlják, valamint ott az is bebizonyosodott, hogy a mohok között elrakott makk legjobban kiállja a telet.

A braunschweigi erd. kísérletezési állomás 1897—98 év telén különféle próbákat tett arra nézve, hogy a szabadban való eltevésnél mely szempontok veendőek figyelembe.

Dr. Grudner az Allg. Forst- und Jagd-Zeitung f. évi novemberi füzetében részletesen ismerteti e kísérletek eredményét, melyet alábbiakban mi is közlünk.

1897. november végén a megfelelőleg megszáritott kocsányos tölgymakkból több hl. egy 40 éves bükk es lúcból álló szálerdőbe olyképpen terítették ki, hogy a talajról a lombtakarót kapával gondosan eltakarították s a makkot 10 cm. vastagságban helyezték a különben is igen alkalmas agyagos homoktalajra. A makkot egy 10 cm, vastag lombtakaróval fedték be

— Ez az ember a természet hamisítatlan gyermeke lesz, szólta magában. Hatalmas fákkal birkózik s erőt vesz rajtuk, hallja az erdőnek örökös és titokzatos moráját, vizet merít a legkristálytisztább forrásokból, szíjja ezt az istenáldott levegőt. Izmai edzettek, tekintete bátor s fő jellemvonása a megelégedés . . .

Ily gondolatok társaságában ért a szénégető tanyájához. Ez éppen azt a gulaalaku facsomót rakta össze, melyet a székely szenesek millér-nek neveznek.

— Isten áldja meg bácsi! köszönt oda Gellérdi.

A szénégető köszöntője felé fordult s meglepődésében oly képet vetett rá, hogy ez ismervén a székely ember értelmes, sokat mondó arcát, először is azt hitte, nem is efajtaival van dolga.

Hát azon hogy elbámult, midőn daliás termet helyett vézna, kiaszott alak állt előtte. kit a szénpor s tépett rongyain a piszok szinte szánalmassá tettek.

— Isten áldja meg nagy uram! köszönt végre a szénégető is elkényszeredett hangon.

— No hát ugy fáradozik? szólta Gellérdi résztvevően.

— Így biz én. Hát az ur mi járatban van errefelé?

— Ide vetődtem a bácsihoz. No jöjjön s beszélgessünk egy kicsit kedves bácsi, hisz ugy is elfáradt már, ugyan látom.

Most már bizalmasabban nézett rá a székely is.

— Sietnem kéne, szólta a hasogatni kezdett fához közeledve, melyre Gellérdi ült.

— Az ur valami nagy ur lehet, tán éppen a borvizről való? kérdezte melléje telepedve.

— Igen bácsi! Hát kigyelmed hová való?

— Biz én már a földbe való! Különben bagzosi születés, de rég kiszorultam a falumból jó uram.

— Sz jobb is itt, mint a faluban. Szomszédok nem háborgatják s jó víz, jó levegő.

Azt hiszem harapni valója is akad a szükségre.

— Még eddig nem éheztem. Ambátor, ha mind így, az is kekövetkezhetik. Hej ez a sok huncut sze-

s hogy azt a szél szét ne hordja, arra két újjnyi vastag földet hintettek. Középtájon megfelelő helyet hagytak négy különböző módszernek kipróbálására, melyek mindegyikénél 25 kilogramm makk helyeztetett el. Az első rakásra 10 cm. vastagság mellett lerakatott 4700 szem, mely lúcfenyőtűkkel takartatott be 10 cm. vastagságban. A második rakás 10 cm. vastagság mellett a 4525 szem ugyanolyan vastag mohatakarót kapott. A harmadik rakásban a 4650 szem 10 cm. magasan terítettett el, melyen egy ugyanolyan vastag bükk- és tölgylomb-keverék szóratott, mely egy 2 újjnyi vastag földréteggel lett betakarva. Szellőztetés céljából itt egy felállított szalmakötegből kéményt is rögtönöztek. A negyedik rakást, mely 4550 szem makkból állt, homokkal keverték s úgy terítették le 10 cm. magasan s arra aztán még egy 8 cm-es tiszta homokréteget alkalmaztak.

Födél alatt elhelyeztek 4780 szemet (25 klg.) egy ládába nedves homok közé rakva s azt egy föld felületén levő pinczébe tették el. Azonkívül egy nyitott hordóba leraktak 863 szem makkot s az edényt megtöltötték vízzel s végre az Aller folyóba elhelyeztek egy ládát, melyben 4580 szemet tettek el télire. Mind a hét kísérletezési mód alkalmazása szigorú felügyelet mellett történt Lagershausen főerdész és Holtzberg assistens közreműködésével. Megjegyzendő, hogy a rákövetkező tél nagyon enyhe lefolyással és nagy csapadékmennyiséggel birt, mely körülmények különben is elősegítik a magvaknak romlását.

1898. ápril 12-én a makkrakások szétbontattak az előbb említett két erdőtiszt jelenlétében, csupán a vízben elhelyezettek maradtak a nagy víz miatt április 20-áig érintetlenül. A rakások kibontása után azt találták, hogy a lúcfenyőtűk alatt áttelelt makk száraz, világos színű volt s alig indult némi csirázásnak, a 4700-ból 5587-et találtak meg. A moha alatt lévők igen nedvesek voltak, különösen a felső rétegek-

ben sok volt a penészes szem; a 4525-ből 4378 volt még feltalálható. A bükk- és tölgylombbal takart makk üde kinézéssel birt s csak részben indult csirázásnak, a 4750-ből 9 szem hiányzott. A szabadban homok közé elrakott makk pedig száraz volt s nagyrésze hosszú csiraszálakat eresztett, melyek jó része már el is volt száradva. A ládában levő homok között elrakott makk nagyon hosszú csiraszállal birt, melyeknek túlnyomó része azonban száraz volt, a 4780 szemből csak 6 szem hiányzott. A vizes hordóban elrakottak közül sok volt a meghasadt sötét színű, csiranélküli, a makk belseje szürke színnel birt. Az Aller folyóban áttelelt makk is ugyanilyen kinézést mutatott.

Minden egyes rakásból bizonyos mennyiség, 97—100 szem egy vizes edénybe tettett s azután egy éles késsel felvágatott annak megtudásáért, hogy a különböző eltérési módok mellett melyik szolgáltatta a legtöbb egészséges szemet. A fenyőtűk alatt áttelelt makkból 100 szem vízbe dobva 7 szem úszott a víz színén, ezek közül egészségesnek mutatkozott a felvágás után 1 szem, az alásülyedt 93 szemből egészséges volt 83 szem, vagyis összesen 84 százalék. A moha alatt levőből megvizsgáltatott 99 szem, vízbe dobva 3 szem úszott felszinen, melyből 1 volt egészséges, 96 alámerült, eközt egészséges volt 85, tehát összesen 86 százalék. A bükk- és tölgy lombb alatt elrakottakból 99 szem vízbe dobva, felszinen maradt 3 hibás, alámerült 96, melyek közül 88 volt egészséges, összesen tehát 91 százalék. A homok között szabadban eltakart makk közül vizsgálat alá vétetett 97 szem a vizen úszott 2, ebből hibás volt egy, alámerült 95, melyekből egészséges volt 93, összesen 94 százalék. A pinczében a homok között ládában áttelelt makk közül megvizsgáltatott 100 szem, a víz felszinen maradt 13 szem, melyből csupán 3 volt egészséges, alámerült 87, melyekből jónak találtatott 75, összesen 76 százalék. A hordóban állott vízben

keres! Azt mondják, hogy az urak jobb szenet találtak ki mint a miénk, s hányják-vetik a szénégető portékáját. Hamis májuk van a szekereknek jó uram. Zsebrevágják a javahasznót s osztán ámitják az embert elé-hátra. Ők dorbézolnak s a szénégető ma-holnap ingyen dolgozik, szólt a szenes szomorun bámulva maga elé.

Gellérdinek azok a munkások jutottak eszébe, kik gyárosuk ellen zugolódnak ott fenn, abban a fényes városban. Im a gyáros szerepe valami elesigázott gebékkal tengődő szekeres személyében. Tartalmára ugyanaz a könyv, csak más kiadásban!

Mig gondolatai kissé elkalandoztak, keze zsebébe tévedt, honnan azután örömmel huzott ki egy testes üveget.

Igyék bácsi, jóféle bor van benne!

A szénégető szeme fölillant egy percre.

— Jóféle bor? . . . No azt már köszönöm. Mikor ittam én még bort istenem! Biza lehet vagy harminc esztendeje, mikor az apámmal együtt gazdáskodtunk

s én szekereségre jártam. Nagy ur egy szekeres s én szekereségre jártam. Nagy ur egy szekeres jó uram!

Élvezettel szagolta meg aztán az üveg száját, föl is rázta a jószagu nedvet, úgy ivott belőle.

— No most gyujtson rá erre a szivarra, szólt Gellérdi.

— Még szivar is? No azt már el sem fogadom. Ilyen szivar nem illet meg szegény szenest! S a fejét is megrázta hozzá.

Hogy aztán Gellérdi mégis rádiktálta, egy darabig gyermekes örömmel szorongatta markában a titka jószágot.

— Hát'sze mégis csak megélnénk valahogy, szólt a bortól jobb kedve fordulva. Csak az erdőör volna egy kicsit jobb ember s a szekerek igazabbak. Az erdőör, az erdőör! . . . Akkor volt gyöngyélet uram, mikor a szenes válogathatott a fában. A mikor csak arra ügyelt, hogy a fa, kit levág nehogy felakadjon valamelyik szomszédján, s nem az apró jövést féltette.

eltett makk közül vizsgálat alá vétetett 100 szem, abból a vízen úszott 1 hibás, alámerült 99, melyből egészségesnek mutatkozott 87, tehát összesen 87 százalék. A folyóvizben elrakott makk közül 100 vétetett vizsgálat alá, melyek mindannyian alámerültek, felvágás után egészségesnek találtatott 63 szem, tehát csak 63 százalék. Ebből kitűnik főként az, hogy a míg a frissen szedett őszi makk jóságának megállapítására a vízpróba alkalmas, de az ősszel megfelelően kiszáritott és átteleltetett makknál ez egyáltalában nem lehet irányadó.

LEVELEZÉS.

Csongrád-áSndorfalva 1901 deczember 6.

Tekintetes szerkesztő úr!

A Pallavicini Sándor őrgrof tulajdonát képező mindszent — algyői hitbizományi uradalomban az őszi hajtóvadászatok mult hó 25. 26. 27 és 28 napjain lettek megtartva. A vadászatokon diszes és előkelő társaság vett részt s terítékre került ez alkalommal:

1. A pusztaszeri kerületben: 2447 nyúl, 173 fácán és 1 róka.
2. A hontházi kerületben: 1417 nyúl, 128 fácán és 1 őzbak.
3. A homoki kerületben: 1805 nyúl, 42 fácán, 12 fogoly és 3 őzbak.
4. Az ujmajori kerületben: 1679 nyúl, 255 fácán és 52 fogoly.

Az összes eredmény tehát 8348 nyúl, 598 fácán, 64 fogoly, 4 őzbak és 1 róka.

A számadatokból nyilvánvaló, hogy ebben a nagy uradalomban rendezettek a vadászati viszonyok s a milyen mértékben van óva és ápolva a hasznos

vad, éppen olyanban történik a ragadozók irtása minek legjobb bizonyítéka az, hogy ilyen nagy vadászatnál csak egyetlen egy róka került a puszkacsövek elé.

Vadász üdvözléssel

igaz hive
Roskó Pál
uradalmi erdőőr.

Hasznos tudnivalók

A korom mint trágya. Sok kertész a korom alkalmazásának köszöni növényei üde, zöld színét és bujaságát. A gyümölcsfák termékenysége is kitűnő hatással van a korom. Csak nem szabad azt tisztán alkalmaznunk, hanem egy kiló koromra legalább 12 liter vizet kell vennünk. A trágyázásra alkalmazandó kormot forró lugal öntjük le s azután megfelelő mennyiségű vizet adjunk hozzá.

Hízó sertések néha elvesztik az étvágyukat s annak következtében soványodnak; hogy ez ne történjék, adjunk nekik mindennap két összemarokkal zabot egynek-egynek, melyet következő módon készítünk el. Annyi zabot, a mennyi két napra szükséges, rétegenként kell fazékba vagy csöbörbe rakni és minden réteget sóval behinteni és annyi langyos vizet ráönteni, hogy a zab éppen be legyen takarva, minthogy a zab a vízben megdagad; az edényt nem kell egészen megölteni: 24 óra alatt kell ezen besózott zabból minden sertésnek két marokkal adni naponta, akkor az egész hizlalási idő alatt mindig jó étvágygyal esznek, bármit adnak elébök. Minden héten egyszer a zab közé dárdányport (antimonium) keverjünk, minden sertésre egy késhegynyi számítva.

Az ócska kalapról azt mondja egy német, hogy annyira szereti a méh, hogy a hol azt kötögetnek föl a méhes környékén a fákra: azokba telepedik a raj és sose szökik el. Igaz-e, nem, próbálja meg, a kinek módjában áll. Majd kitudódik: tud-e valamit a német... Próbá nélkül nem hinnék neki én se...

Aztán olyan fába kezdett, kiről tudta, hogy jól hasad s nem öli meg a vállát, nem rontja össze derekát.

— Hát azt ugyan miről tudják előre, melyik fa hogyan hasad, kérdezte Gellérdi.

A székely ráütött a ledöntött fára:

— Ez a kutya nagyon megkinzott. Mert kérem szívesen, ez itt nőtt fel az erdő szélén. A marha lerágta mikor ujitott s a nap is örökké találta. Szijas szokott az ilyen fa lenni!

Gellérdi gyufát gyújtott s a szénégető szivarához tartotta. Mohón szitt ez egy párat belőle, de csakhamar oly száraz köhögés fogta el, hogy az író megijedt saját szivességétől.

— A szénpor s a füst jó uram, szólt egy fuldokló roham után. — Az árt a mellnek!

— Eloltott szivarát pántlikája mellé dugta s szénporos kezével kiszorította szeméből azt a pár könnycseppet, mit a köhögés sajtolott beléje.

Egy darabig mindketten hallgatagon gondolkoztak saját gondolataikkal.

A szenes egyszer csak fölugrott a fáról.

— Tyűh a veszetthordtát kicsapott a millér! szólott ijedt hangon.

Ez nem messzi tőlünk, homokkal és gyepvel lefojtva szenyvedezett, füstölgött e pillanatig s most egyik oldalán lángot vettett. A szénégető odaszaladt s ásójával hirtelen pázsitot feszítvén, oda borította, hol a kékes láng nyelvét öltögette.

— Kényes portéka a millér, jó uram! szólt aztán Gellérdi felé közeledve s mosolyt erőltetve ajkára. Olyan az, mint a beteg gyermek: aludni sem lehet miatta, mert mindjárt-mindjárt lerugja magáról a takarót. S a nélkül este van reggel is. Hamu maradt a helyén, az pedig kicsi vigasztalás!

A távolból éles fütty hallatszott. Gellérdi fölállt mégegyszer kínálta a szenest s aztán az ut felől kérdezősködött, mely a vizesés felé vezet.

— Jobbra tartson jó uram! Azt a toplicát kerülje meg, aztán jó utba kap.

Csalódottan távozott az író. — Hiába, a nyomor-

Különfelék.

Szives tudomásul! Az év végének közeledtével szándékunk volt mindazoknak a tisztelt olvasóinknak, kiknek előfizetésük lejár, postautalványt mellékeni, miután azonban a most használatban lévő utalványlapok csak január 10-ig érvényesek, arra pedig, hogy mindazok, kiknek ezt tenniük kellene, eddig a határidőig előfizetéseiket beküldjék, a már szerzett tapasztalások szerint nincs kilátás, nehogy magunknak fölösleges költséget okozzunk, ezt mellőzni vagyunk kénytelenek. Együttal felkérjük mindazokat, kik lapunkat a jövő évnegyedben, illetve évben is jártni óhajtják, hogy előfizetési díjaikat lehetőleg megújév előtt megújítani s esetleges hátralékaikat is kiegyenlíteni sziveskedjenek.

Az aranyosfejű ember. Van olyan fej több is, a melyik aranyat terem, sőt tanu rá minden tenorista, van ilyen torok is. De az olyan fej, a mely minden munka nélkül, kívülről termi az aranyat, csak ki kell — fesülni belőle, már nagyobb ritkaság. Most fődöztek föl egyet Koloradó államban Leadville városban. Az értékes fejű embert Cormakeurnak hívják és az aranytermő talentumát a borbélyá fődözte föl. A hányszor megnyírta, mindig aranyport kefélt le a fejről. Az aranyporosfejű ember maga se tudta magyarázatát adni a dolognak és egy orvosprofessorhoz sietett, magyarázza meg a furcsa. de nem kellemetlen betegség okát. Sok faggatás után végre kiderült, hogy a derék ember, a ki Prisnitz lelkes hive, egy közeli hegyipatak vizét szokta zuhanynak használni. A víz aranyport tartalmaz, és Prisnitz lelkes hívének haja mint természetes szűrő, a hajának a zsírja pedig mint amalgamizáló szer szerepelt. A jó ember

nak mindenütt egyforma a köntöse. A jóllétben s a bővölkedésben annyi a változatosság de a nyomor mindenütt piszkos, egyformán szánalmas. Kár volt e látványért elmaradni a társaságtól; semmi rendkívüli, semmi új vonás!

Jó nehányat lépett mig ezekről gondolkozott. Egyszer csak megállt és ijedten nézett hátra. A szenes ekkor mérte az első fejszecsapást a ledöntött fára. Nem annak a hangjától rázkódott úgy össze. A fejszecsapás után olyan hörgés szakadt föl abból a kiaszott meggyötört mellből, hogy az író hallatára önkénytelen tüdőjéhez kapott.

— Hrrr! — hrrr! — hrrr!

Mintha valakiből az utolsó szusszanást szorították volna ki. S az erdő, ezek a hatalmas fák, mohos kősziklák visszaverték a nyomorult ember hörgését.

— Hrrr! — hrrr! — hrrr! s aztán megszámlláhatatlanja a fejszecsapásoknak s a fölszakadó hörgésnek.

— Ez hát az új vonás?! kiáltott föl az író elámulva.

S hogy a hörgésnek vége nem volt, meggyorsítá lépteit, hogy legalább ne hallja az életroncsoló hango-
kat, de azok elkísérték őt messze-messze be a lejtőn, egészen a patakig, melynek zugása elnyelt minden hangot

Pap Gyallay Domokos.

most szörnyed büszke a fejére és egyebet se csinál, mint hol a vizesés alá áll, hol megfészülködtk. Alkalmasint részvénytársaságot fog alapítani a feje teljes kiaknázására.

Alvó állatok. Egy amerikai természetbúvár a newyorki állatkertben becses megfigyeléseket tett az állatok, különösen a ragadozók alvásáról s összehasonlította ezekkel a szabadban élő állatok életmódját. Legkevesebb változást sem mutatnak az oroszlan és a tigris, Ezek a fogságban is mélyen nyugodtan alusznak a legnagyobb lármá között s nappal is nyugdotan szenderegnek, Hasonlóképp jó alvó a medve is, bár nappal nem szeret úgy szundikálni, mint az oroszlan és a tigris. Az amerikai medve előszeretettel buvik el éjjelre a ketrecében levő sziklák alá, bár néha a tetején kuporodik össze, körül fogva lábaival a ketrec vasrácsait, úgy, hogy az ember ezt a helyzetüket nagyon kényelmetlennek képzei. A fekete medvék ellenben a fák ágai közé bujnak el éjszakára. A jegesmedvék sajátsága abban áll, hogy ketrecüknek egyik sarkát választják ki lakóhelyül s minden éjjel ide vonulnak vissza. Legérdekesebb az ideges állatok alvása azaz az olyanoké, melyek a szabadban is nyugtalan életet folytatnak, mivel a vadászok vagy a ragadozó állatok folyton leselkednek rájuk. Ezek tényleg nagyon nyugtalanul alusznak, a legkisebb neszre is fölébrednek, sőt alvás közben is nyitva tartják egyik szemüket. A prairie-farkasok általában inkább csak szundikálnak, mint alusznak s időről-időre kinyitják szemeiket s szétnéznek, hogy minden rendben van-e. Fényképi fölvételekkel is bizonyíthatták, hogy a farkas egyik szemét állandóan nyitva tarja. Legmélyebben alusznak az állatkertben az éjjeli ragadozók és azok az állatok, melyek nappal szoktak aludni. Már hajnalban behunyják szemeiket s néha egész napon oly mozdulatlanul vannak, mintha elaltatták volna őket.

A modern fegyverek és a háboru. A fegyver technika óriási haladása következtében azt hihetnők, hogy a jövő háboruiban borzasztó öldöklések lesznek. A Deutsche Revue legújabb kötetében egy tüzértiszt azt bizonyítja, hogy minél tökéletesebbek lesznek a fegyverek, annál kevesebb áldozatai lesznek a háborúnak. A frigyési háboruk idején a zorndorfi és kunersdorfi csatákban a harcosok negyven százaléka vesztette életét. Aspernnál a halottak és sebesültek száma 38 százalék. Waterloo-nál 25 százalék, Lipcsénél és Inkermannál pedig 21 százalék volt. Ellenben a königrätzai csatában már csak 7 és fél százalék esett el és sebesült meg, amiben azonban annak is része van, hogy a hadakozó felek nem igen közelítették meg egymást, úgy mint más csatákban szokás. A német-francia háboruban tökéletesebb fegyvereket használtak s mégis a véresebb csatákban 12—16 százalék esett el. Ezek a számok mindkét hadseregére együttevén vonatkoznak, természetes hogy a győztes félnek valamivel kevesebb, a legyőzöttnek pedig valamivel több volt a halottja és a sebesültje.

Eljegyzés, temetés, lakodalom és keresztelő egyszerre. Sajátságos eset történt egy bokreki korcsmáros családjában. A család fő eljegyzését ünnepelte leendő második nejével. Az eljegyzés éjjelén férjes leánya egy egészséges gyermeket szült, anya azonban a szülés alatt meghalt. Másnap a korcsmáros lakodalmát ülte, újszülött unokáját keresztelte és leányát temette.

Szerkesztői üzenetek.

Mázsa Imre urnak, Z. Egerszeg. Kiigazítottuk az év végeig Szabó József urnak, Kálmáné. A lap itt helyben jelenik meg minden kedden s ugyanaz nad postára lesz téve,

tehát természetesen a távol lakók nem kaphatják meg a megjelenés napján. A hiányzó lapot után küldtük. **Dékits Ignác** urnak, Gombosi A. szeptember 22-én beküldött 2 k., el volt könyvelve, de az első küldemény nem sigy a hiba innen eredt, most kijavítottuk az év végeig. **Erdélyi Ferencz** urnak, K. K. Félegyháza. Versekét elvből nem közlünk, mert ezt csak abban az esetben tehetnők, ha azok a verselés szabályainak teljesen megfelelnek. Az Ön által beküldöttékben szépek a gondolatok, de a kivitel hiányos és sok veszélyességbe kerülne az átdolgozás, melyre sok fontos teendőnk mellett — legnagyobb sajnálatunkra nem vállalkozhatunk **Morár Jakab** urnak, Vizakna. Sziveskedjék megírni, hogy mely számai hiányoznak, hogy azokat megküldhessük. **Süle Péter** urnak, Gosztola. Kiigazítottuk **Dósa János** urnak Disznajó Kivánságához képest szeptember végére helyesbítettük

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradsky Emil.

Vadászok figyelmébe.

Egy két csövű lancaster vadászfegyver, 24-es kal., Bernard-damaszt, majdnem egészen új, kitűnő sörét és golyó lövésért jótállás; 30 frtért eladó **Müller J. József** mechanikusknál és puskaművesnél Szászsebesen, hol a fegyver meg is tekinthető.

1099/1901. k. b.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

Alsófehérvármegyében Abrudbánya város, Abrudfalva, Kerpenyes, és Szohodol községek területén fekvő állami kezelésbe vett erdők és kopárok felügyeletére Abrudbánya székhellyel rendszeresített 400 korona évi fizetés 160 korona évi lótarási átalány és 80 korona évi lakpénzzel díjazott, lemondás folytán megüresedett abrudbányai kerületi erdőőri állásra ezennel pályázatot nyitok és felhivom mindazokat a kik ezen állást elnyerni óhajtnak miszerint az erdőőri szakvizsga bizonyítványukkal erős, egészséges testalkatukat bizonyító orvosi bizonyítvánnyal, valamint az eddigi alkalmazásukat és nyelvismeretüket bizonyító szolgálati bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványukat 1902 évi január 15-ig Alsófehérvármegye közigazgatási erdészeti bizottságához terjesszék be. Megjegyzem, hogy a mennyiben szakvizsgázott egyének nem pályáznának. oly egyének a kik a m. kir. csendőrségnél szolgáltak, az erdőőri szakvizsga három év alatti letételének kötelezettsége mellett ideiglenes minőségben esetleg alkalmaztatni fognak.

Alsófehérvármegye közigaz. erdészeti bizottsága elnökétől.

Nagy-Enyeden, 1901 december 7-én.

Gáspár János
közig. erd. bizotts. elnök.

Pályázat.

5338/1901. Az alulírt m. kir. erdőhivatal kerületében megüresedett egy I-ső oszt. fő-erdőőri, előléptetés esetén megfelelő számu alacsonyabb osztályu erdőőri, illetve erdőlegényi állomásra 1000 kor., 900 kor., 800 kor., 700 kor., 600 kor., illetve 500 és 400 korona évi fizetés, illetve szegődménydíjjal és egyéb állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

A főerdőőri és erdőőri állomásra pályázók az 1879. évi XXXI t. cz 37.§-ában előírt kellékeket okmányilag igazolni tartoznak.

Az állami szolgálatba ujonnan belépni kívánók, mint nemkülönben kivétel nélkül erdőlegényi állásokért folyamodók, ezenkívül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, vármegyei tisztí főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukat és illetőségüket anyakönyvi kivonattal, továbbá a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való birását okmányilag beigazolni kötelesek.

Az így felszerelt sajátkezűleg írt kérvények f. évi december hó 31-ig az alulírt m. kir. kincstári erdőhivatalnál a pályázók előjáró, illetve illetékes közigazgatási hatóságaik útján nyújtandók be.

Hiányosan felszerelt, elkésve és nem az előírt uton érkezett kérvények figyalembé vétetni nem fognak. Soóvárótt, 1901 3. M. kir. kincstári erdőhivatal.

Fontos teli idényre!

TÉLI HALINA (FILCZ) CSIZMÁK (saját gyártmány)

erősek, meleget tartók, csinos kiállításban; 4 évig is viselhetők; jóságért és tartósságért kezességet vállalok.

➡ **Ára: 8 kor. 40 fil.** ➡

Megrendelésnél pontos mérték beküldését kérem

LENGYEL ALBERT,
erdőőr.

Alsó-Rákos, Nagy-Küküllő megye.

Skaba Károly H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, satkantyukban, vadász, vivo és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig raktáron vannak.

Javitások is elfogadtatnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsátása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUH K

nemkülönben felszerelési cikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

s eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGÁRI RUHÁK

a legujabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnék. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Övjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám áruk által régi vevőinket megteveszteti óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRAK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szőrmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászáti képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.